

Secretarieel Verslag 2021

Terugblik op het boekjaar 2021 en de eerste maanden van het lopende jaar

Opnieuw een jaar getekend door Covid-19

Het is opvallend hoe snel je toch weet te wennen aan een nieuwe – in feite behoorlijk extreme – situatie. Niet alleen is onze netwerkorganisatie op, zowel nationaal, als internationaal niveau, flexibel gebleken, zoals wij in onze rapportage van vorig boekjaar reeds geconstateerd hadden; bovendien blijkt de noodzakelijke aanpassing op online – tegenover het gemis van persoonlijk contact – belangrijke voordelen te bieden. Zo zijn alle bestuursvergaderingen in de afgelopen periode online geweest, waardoor vrijwel steeds alle bestuursleden erbij konden zijn. Ook de lezingen hebben online een veel breder bereik onder de leden gekregen, naast bovendien internationale deelname. Het duidelijkst is het wellicht merkbaar in de werkzaamheden van de ISCs en internationale werkgroepen. Dit heeft dan wel weer geleid tot een toename in de werkdruk en enigermate van 'overkill' aan webinars en zoombijeenkomsten, waardoor na verloop van tijd een vorm van 'metaalmoetheid' voor onlinebijeenkomsten lijkt op te treden: je wordt steeds selectiever, niet alleen in deelname aan onlinebijeenkomsten, maar ook, nu het weer kan, aan fysieke bijeenkomsten.

Deze trends constaterende, is het daarom van belang een evenwicht te vinden tussen online en fysieke bijeenkomsten. Dat heeft zijn weerslag gekregen in de activiteiten van onze vereniging en wij beginnen dat nu ook te zien in die van ICOMOS Internationaal. Het is dan ook met enige trots, dat wij in dit verslag kunnen terugblikken op een boekjaar met enkele geslaagde, goed bezochte activiteiten, zowel fysiek als online, zoals de Vlaams-Nederlandse Contactdag in Berg-en-Dal, de online-lezingen, de bijeenkomsten van onze Focusgroep Gedeeld Cultureel Erfgoed en het symposium, respectievelijk de webinars, geïnitieerd door onze Focusgroep Water & Erfgoed. Zoals gebruikelijk, geven wij in dit verslag eveneens een beeld van de lopende periode.

Hieronder vindt u een overzicht door uw secretaris van de activiteiten van onze vereniging, waarin bijdragen van verschillende bestuursleden, alsmede de lezingencommissie verwerkt zijn.

- Ledenontwikkeling

Ons ledenaantal is al jaren stabiel en deze constatering gaat ook dit boekjaar weer op. Weliswaar zijn wij één institutioneel lid kwijtgeraakt (afgezegd in 2020), maar daar staat tegenover, dat het zowel het aantal reguliere, als het aantal EPs is toegenomen, met tien respectievelijk vier. Zelfs als wij een bescheiden correctie daarop toepassen, omdat opzeggingen in het boekjaar pas het jaar daarop zichtbaar worden, dan nog wordt het verlies van één institutioneel lid feitelijk ruim gecompenseerd door de toename van het aantal individuele leden.

Vanuit het bestuur is Pieter ter Keurs bezig met het in kaart brengen van de mogelijkheden tot meer binding met de institutionele leden. Ook zetten wij erop in een grotere betrokkenheid en zichtbaarheid te verkrijgen, zowel bij onze bestaande, als bij potentiële institutionele leden. Als gevolg van Corona heeft een en ander de nodige vertraging opgelopen. Wel is reeds een concept logo voor gebruik door institutionele leden ontworpen.

Het aantal EPs bedraagt ca. 10% van het aantal reguliere leden en binnen de EPs is het aantal jaarlijkse mutaties aanzienlijk, maar deze constatering is niet anders dan het afgelopen decennium. Dat neemt niet weg, dat het stimuleren en betrekken van EPs de aandacht heeft zowel van het bestuur als van ICOMOS Internationaal.

Aan het begin van het boekjaar zijn twee leden ons ontvallen, die ieder een belangrijke bijdrage aan ICOMOS hebben geleverd: Ubbo F. Hylkema (1946-2021) en Joop Mulder (1953-2021). Wij hebben tijdens de afgelopen ALV bij hun heengaan stilgestaan en in memoria zijn gepubliceerd op onze website.

- Bijeenkomsten

Evenals het voorgaande boekjaar, hebben de Corona-maatregelen het organiseren van fysieke bijeenkomsten significant belemmerd. Desalniettemin kon het nodige worden gerealiseerd.

Op zaterdag 13 november vond de jaarlijkse ICOMOS-Nederland Vlaams-Nederlandse Contactdag plaats in het Afrika Museum te Berg-en-Dal. De contactdag stond in het teken van "De Lage Landen in Afrika", ofwel de Nederlandse en Vlaamse sporen op het Afrikaanse continent, en werd volledig gerealiseerd door de Focusgroep Gedeeld Cultureel Erfgoed. De keynotespeakers waren Nicholas Clarke (TU Delft) en Kees Somer (RCE) over Nederlandse architecten in Zuid-Afrika tussen 1902 en 1961, en de Gentse hoogleraar Johan Lagae over urbane aspecten van de koloniale segregatiepolitiek in de Kongolese stad Lubumbashi. Daarnaast was er nog een keur aan sprekers met een kortere bijdrage. Bestuurslid David Koren leidde de dag met 45 deelnemers, waarvan een-vijfde Vlamingen.

In het afgelopen boekjaar vonden alle bestuursvergaderingen online plaats en konden steeds alle bestuursleden daarbij aanwezig zijn. Ook is de frequentie van vergaderen iets toegenomen. Nu de Coronabeperkingen (voorlopig?) weer van de baan zijn, kunnen wij toch constateren, dat het online vergaderen een blijvende verworvenheid is.

Ook de jaarvergadering vond online plaats en werd voorafgegaan door een interessante lezing door ons bestuurslid Pieter ter Keurs over 'Sporen van Kolonialisme – Omstreden Erfgoed'. De deelname aan de ALV was vergelijkbaar met – wellicht zelfs licht hoger dan – die bij de fysieke ALVs van de afgelopen jaren.

Op 7 juni van het boekjaar vond de bijeenkomst van de Nederlandse 'voting members' bij ISCs plaats, eveneens online. Dit was een nuttige uitwisseling van gedachten, die het bestuur in ieder geval jaarlijks wil laten plaatsvinden.

- Werelderfgoed

Tijdens het boekjaar vond de 44e (verlengde) sessie van het Werelderfgoedcomité in Fuzhou (China) plaats (16 t/m 31 juli), waarbij onder meer de Koloniën van Weldadigheid, de Nieuwe Hollandse Waterlinie (uitbreiding van de Stelling van Amsterdam) en de Neder-Germaanse Limes aan de lijst Werelderfgoed werden toegevoegd.

Gedurende het boekjaar heeft Carol Westrik vanuit het bestuur een bijdrage geleverd aan diverse inhoudelijke bijeenkomsten op het terrein van werelderfgoed, onder meer binnen de Europe Group. Carol neemt ook deel aan de ICOMOS European Working Group on World Heritage, waarbij, onder andere, de rol van de Nationale Commissies (NCs) nader wordt uitgewerkt.

Vanuit het bestuur is wederom bij het Internationaal Secretariaat en de Europe Group aangekaart aandacht te geven aan de verbetering van de procedures ter zake de nominaties en monitoring van werelderfgoed en de communicatie met de NCs van de landen, waarin deze zich bevinden. Wat betreft de ICOMOS-publicatie *Heritage@Risk*, is er toegezegd beter toe te zien op de procedures.

De afgelopen periode zijn er vanuit onze vereniging verschillende activiteiten op het gebied van werelderfgoed geweest. Zo was 'Werelderfgoed en Duurzaam Toerisme' het lezingsthema op 13 oktober van het boekjaar.

In de loop van het boekjaar is ook begonnen met de voorbereidingen van een ledenbijeenkomst over werelderfgoednominaties en de rol van ICOMOS daarin. Deze vond onlangs onder grote belangstelling fysiek plaats in een zaal van de Van Nelle fabriek in Rotterdam op 6 mei jongstleden.

Binnen het bestuur is Carol Westrik de trekker op het terrein van werelderfgoed, echter specifieke inhoudelijke kennis van leden wordt gevraagd en meegenomen. Wij stimuleren leden de ledenenquête op de website in te vullen en up-to-date te houden, zodat het bestuur op de aanwezige kennis binnen ons netwerk kan terugvallen en de daartoe geëquipeerde leden kan benaderen voor desk- en on site reviews voor onder meer nominaties ter zake werelderfgoed. Ook dit jaar hebben wij weer een voordracht kunnen doen voor on site review.

- Focusgroepen

- Gedeeld Cultureel erfgoed

De focusgroep is het boekjaar verschillende malen bij elkaar geweest, zowel online als fysiek, waarbij ook online korte presentaties werden gegeven, zoals over de Indische Zaal van Paleis Noordeinde (Esther de Haan) en over de bronzen van Benin (Rosalie Hans).

Op 3 juli van het boekjaar vond een eerste fysieke excursie plaats in Den Haag onder het thema 'Indisch Den Haag: een bijna onzichtbaar verleden', waarin de geschiedenis van de Indische gemeenschap in de hofstad werd belicht, niet alleen de gebouwen, maar ook de verhalen. Aan de boeiende excursie aan het Statenkwartier onder leiding van Francis Kettenis en Esther de Haan deden twaalf leden mee. Er is een uitgebreid verslag van de excursie beschikbaar.

Op zaterdag 13 november organiseerde de focusgroep GCE voor ICOMOS-Nederland de Vlaams-Nederlandse Contactdag in het Afrika Museum te Berg-en-Dal. Inmiddels wordt verkend of de opbrengsten van de dag gebundeld kunnen worden tot een publicatie. Artikelen van leden, die betrekking hebben op dit thema kunnen alsdan eveneens aan deze publicatie worden toegevoegd.

Op zaterdag 23 april jongstleden heeft de focusgroep GCE een excursie georganiseerd naar Rotterdam met het thema sporen van het koloniale en slavernijverleden. De excursie begon met enkele presentaties in een voormalig magazijn van de VOC-kamer Delft in Delfshaven, en ging

vervolgens als fietstocht onder leiding van Pauline van Roosmalen (onafhankelijk erfgoedonderzoeker) en Jon van Rooijen (RCE) langs beelden, gebouwen, straatnamen en andere veelal onbekende sporen in de havenstad. Ook aan deze excursie namen twaalf leden deel.

Op 25 maart jongstleden werd - onder leiding van ons lid Hasti Tarekat - de vergadering gekoppeld aan een bezoek aan Amsterdam-Bijlmer, met inbegrip van een lunch en een rondleiding langs het bijzondere stedenbouwkundige en gedeelde erfgoed van dit stadsdeel. Het plan is om in de toekomst vaker de vergadering te koppelen aan een bezoek waar het thema Gedeeld Cultureel Erfgoed speelt.

Aan het einde van 2021 heeft Esther de Haan het stokje van Francis Kettenis overgenomen in het leiding geven aan de focusgroep. Op de rol voor het komende jaar staan nog een debat over eigenaarschap, een mogelijk bezoek aan de Indische zaal van paleis Noordeinde en wederom een excursie. Het aantal leden van de focusgroep is het afgelopen jaar licht gedaald van 15 naar 12. Versterking is welkom om bij te dragen aan de vele plannen en ideeën die de focusgroep heeft.

- Water & Erfgoed

Een ruim decennium geleden heeft het toenmalig bestuur onder leiding van Diederik Six het thema Water en Erfgoed opgepakt vanuit de visie om naast het beschermen van cultureel erfgoed ook de betekenis van cultureel erfgoed voor huidige maatschappelijke opgaven over het voetlicht te brengen. Sinds 2016 werkt ICOMOS Nederland aan dit thema in samenwerking met de TUDelft (KIEM) en meer specifiek, prof. Carola Hein; zij werd eind november van het boekjaar, mede met onze steun, benoemd tot UNESCO Chair Water, Ports, and Historic Cities.

Op 27 mei van het boekjaar vond in samenwerking met de Nederlandse Kastelen Stichting (NKS) het livestreamevent 'Wat! Water!' plaats. Hiervan was het thema 'erfgoed (kastelen en buitenplaatsen) en water in relatie tot klimaatverandering'. Het doel is de dialoog te stimuleren tussen de erfgoed- en de waterwerelden op raakvlakken op institutioneel, politiek en wetenschappelijk niveau. Keynote speakers waren Eric Luiten (TUDelft) en Elyse Storms-Smeets (WUR). Onze voorzitter, Charlotte van Emstede, en Fred Vogelzang hielden de inleiding na een welkomstwoord door scheidend directeur van NKS, Heidi van Limburg Stirum. Door diverse sprekers, onder wie Dijkgraaf dr.ir. Gerhard van den Top, werd het belang benadrukt van water-gerelateerd erfgoed voor huidige en toekomstige wateropgaven. Deze goedbezochte online-bijeenkomst werd georganiseerd door de focusgroep in samenwerking met NKS. De gestreamde lezingen en discussies zijn op de website terug te zien

Mede voortbordurend op de uitkomsten van het discours tijdens de conferentie 'Wat! Water!', werd in de loop van de eerste helft van het boekjaar door de focusgroep de ICOMOS Nederland Zienswijze op het Ontwerp Nationaal Water Programma 2022-2027 (NWP) ontwikkeld en op 21 september 2021 ingediend. De Zienswijze is geschreven met als doel het belang van water gerelateerd cultureel erfgoed voor huidige en toekomstige wateropgaven sterker tot uitdrukking te brengen in het NWP. Op 22 maart jongstleden werd het NWP door het kabinet vastgesteld. Uit de Reactienota (zie no. 072) blijkt, dat een belangrijk deel van onze aanbevelingen is overgenomen en bovendien wordt ons een compliment gegeven voor de inhoudelijke breedte en veelzijdigheid van de aangesproken thema's. Deze pluim verdient Henk van Schaik als auteur van onze Zienswijze.

Op 4 en 5 oktober vond in Delft op initiatief van de focusgroep in samenwerking met TUDelft en met steun van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, het symposium 'Valuing Water: an interdisciplinary dialogue on culture-based solutions for present and future water challenges' plaats met als doel het nationale en internationale draagvlak voor water in relatie tot cultureel erfgoed te verstevigen; dit in het kader van het Nederlandse Valuing Water Initiative (World Economic Forum 2019) om met casestudies praktijkvoorbeelden van de implementatie van de UN Valuing Water Principles te geven. Onze voorzitter gaf samen met Carola Hein een korte inleiding op het symposium, waarbij onder meer Henk Ovink (Netherlands Water Envoy), Petra Hellegers (WUR), Ase Johannessen (Global Centre on Adaptation) en Jan Jorrit Hasselaar (VU) lezingen gaven.

Voorgenoemde bijeenkomsten vormen tevens een opstap naar de UN Water Decade MTR. Inmiddels wordt door de focusgroep hard gewerkt aan de bijdrage aan de UN 2023 Water Conference in New York, deze 'Midterm comprehensive review of the implementation of the International Decade for Action "Water for Sustainable Development" 2018-2028'. Als opstap daarvoor werd onlangs onder meer in samenwerking met TUDelft en WAMU-NET (wereldnetwerk van musea en instellingen, die een relatie hebben met water) een bijdrage geleverd aan het World Water Council in Dakar 2022, dat afgelopen maart plaatsvond. Vanaf eind december van dit boekjaar, werd door de focusgroep in samenwerking met Museum Geelvinck (lid WAMU-NET), eveneens in dat kader, gewerkt aan een bijdrage aan de Global Exhibition 'I Remember Water' (online sedert World Water Day, 22 maart j.l.), georganiseerd door WAMU-NET, een vlaggenschipinitiatief van UNESCO-IHP. Ook werd parallel daaraan een onderzoek naar water-gerelateerde musea en instellingen in de Rijndelta door de focusgroep samen met TUDelft en Museum Geelvinck uitgevoerd. Eveneens in dat kader werd door de focusgroep in samenwerking met TUDelft het Water Values Test Game ontwikkeld, dat inmiddels als showcase diende in onder meer het World Water Forum Dakar.

Diederik Six en Henk van Schaik zijn de drijvende kracht achter de focusgroep en de realisatie van het nieuwe ISCWater. Jurn Buisman is, vanwege zijn jarenlange betrokkenheid bij de totstandkoming van het ISCWater, vanuit onze NC 'focal point'. Nu met de oprichting van het ISCWater een nieuwe fase is ingegaan, zoekt de focusgroep verbreding met enthousiaste leden, die zich zowel in Nederland als internationaal willen inzetten. Ten behoeve van het realiseren van de activiteiten om Water & Erfgoed vanuit Nederland internationaal aan te kaarten, wordt gebruik gemaakt van een financiële bijdrage, die Stichting vanWellvanderSnoek aan ons NC ter beschikking heeft gesteld.

- Erfgoed & Toerisme

In de loop van het boekjaar heeft Karin Elgin-Nijhuis als één van de twee drijvende krachten achter deze focusgroep, aangegeven vanwege drukke werkzaamheden hiermee te stoppen. Tijdens het boekjaar organiseerde zij op 7 april en 9 juni de Heritage & Slow TourismLAB webinars en zij heeft eveneens een bijdrage geleverd aan de recent bijgewerkte ICOMOS International Cultural Tourism Charter. Het bestuur dankt haar voor haar actieve inbreng en zoekt naar een nieuw lid om deze taak op te pakken. Mede als gevolg van de pandemie staat dit thema in de volle belangstelling.

- Emerging Professionals

Binnen het bestuur geeft Arne Tiemersma, samen met de voorzitter, aandacht aan de EPs.

Begin 2022 is er een fysieke bijeenkomst geweest tussen de Emerging Professionals en enkele bestuursleden. Het belangrijkste van dit gesprek was vooral weer de banden met elkaar te versterken na een periode van Corona en vooruit te blikken naar mogelijkheden voor een actievere samenwerking.

Ten behoeve van deelname aan de ICOMOS Emerging Professionals Working Group zoekt het bestuur binnen onze eigen groep EPs naar een nieuw Nederlands 'focal point'.

- Lezingen

De lezingencommissie heeft in 2021 een achttal lezingavonden georganiseerd. De thema's van de lezingenavonden staan in onderstaand overzicht vermeld. Vanwege de aanhoudende Covid-pandemie was er dit jaar geen gelegenheid om fysiek bijeen te komen. Om die reden zijn alle lezingavonden online gehouden. Dit had als groot voordeel dat een veel groter aantal deelnemers kon worden bediend dan voorheen in een fysieke setting mogelijk was. Tevens maakte de online modus het mogelijk om een breder internationaal publiek te bereiken. De internationale contacten zijn daarmee versterkt, wat als belangrijke meerwaarde moet worden beschouwd voor de vereniging. Het merendeel van de lezingen in 2021 was dan ook in het Engels.

Aan de online ontmoeting kleeft evenwel ook een groot nadeel: de onderlinge interactie blijft beperkt. De netwerkfunctie van de vereniging lijdt daaronder. In het jaar 2022 zal de Lezingencommissie online bijeenkomsten afwisselen met fysieke bijeenkomsten (te beginnen 22 juni). Over de frequentie en de mate van afwisseling wordt nog gedacht. De fysieke bijeenkomsten zullen als vanouds plaats vinden bij DutchCulture (Herengracht 474, Amsterdam) en worden voorafgegaan door een borrel en informele maaltijd. Er wordt momenteel naar gekeken om voor de fysieke bijeenkomsten wellicht toch mogelijkheid te kunnen bieden online (als kijker) deel te nemen.

Datum	Thema
10/02/2021	Werelderfgoed en klimaat
10/03/2021	Dutch legacy in India. Past, present, future
14/04/2021	Contested histories today
12/05/2021	Botanical gardens and collections
16/06/2021	SDG's and heritage
08/09/2021	Cultural Property Protection
13/10/2021	World Heritage and Sustainable Tourism
10/11/2021	Working together (with)in different knowledge systems

- Communicatie

Binnen het bestuur wordt communicatie vormgegeven door Arne Tiemersma.

• Nieuwsbrief

Tijdens het boekjaar is er ieder kwartaal een digitale nieuwsbrief uitgegaan. Daarmee borduren we voort op 2020. In 2021 hebben we enkele vaste rubrieken toegevoegd, zoals 'introductie nieuw lid'

en een toelichting op een van de ISCs door een Nederlands 'voting member'. Het is verheugend te constateren, dat de nieuwsbrief door een groot aantal leden wordt gelezen.

Naast de nieuwsbrief zijn er 10 nieuwsflitsen uitgegaan; deze hebben ten doel leden op de hoogte te stellen van aankomende activiteiten of acute ontwikkelingen in het veld. Sedert kort, nemen wij ook activiteiten van onze collegae in Brussel-Vlaanderen op.

- Website

Afgelopen boekjaar kon Arne de achterkant van de website laten toerusten met een feature, waardoor het voor de bestuursleden gemakkelijker wordt om vergaderstukken op te slaan en te borgen. De voorkant van de website wordt regelmatig met informatie ge-update.

- Internationaal

In 2021 heeft de Annual General Assembly (AGA) online plaatsgevonden. Vanuit het bestuur hebben onze voorzitter en secretaris deelgenomen aan deze vergadering en de daarbij behorende voorbereidende onlinebijeenkomsten. Vanuit Nederland trad Robert Quarles van Ufford op als voorzitter van de Credentials Committee. De ISC Water & Heritage (afgekort: ISCWater) – dat zich formeel nog in een incubatieperiode bevond – werd versneld officieel geïnstalleerd; de resterende 'red tape' wordt in het lopend boekjaar naar verwachting afgewerkt. Diederik Six en Henk van Schaik hebben een belangrijke rol gespeeld bij de oprichting van dit comité en zijn ieder benoemd tot 'Honorary Vice-President' van deze nieuwe ISC. De ICOMOS Guidelines on Fortifications and Military Heritage zijn aangenomen. Gerco Meijer, namens Nederland 'voting member' in IcoFORT, heeft een bijdrage geleverd aan de totstandkoming van deze richtlijnen.

Vanuit het bestuur hebben onze voorzitter en secretaris deelgenomen aan meerdere online vergaderingen van de Europe Group onder het nieuwe voorzitterschap van Riin Alatalu (Estland). Daarnaast is door Jurn Buisman deelgenomen aan enige uit de Europe Group voortvloeiende bijeenkomsten en de werkgroepen 'New European Bauhaus' en 'European Quality Principles' (focal point). Ter zake de werkgroep European Quality Principles is ook samenwerking gezocht met onze Vlaamse collegae.

Naast Jurn Buisman (focal point), Diederik Six en Henk van Schaik, zijn Carol en Arne in de loop van dit boekjaar toegetreden tot de ICOMOS Climate Change & Heritage WG (CCHWG).

Op 22 maart van het boekjaar kwam de European Cultural Heritage Green Paper – Putting Europe's shared heritage at the heart of the European Green Deal" uit. Deze werd geproduceerd door ICOMOS vanuit CCHWG – onder bezielend voorzitterschap van Andrew Potts – in nauwe samenwerking met Europa Nostra. Hieraan werd van Nederlandse zijde onder meer door Henk van Schaik een bijdrage geleverd en Jurn Buisman was vanuit onze NC actief bij de totstandkoming betrokken (focal point).

Ilaria Rosetti is als Nederlands focal point actief betrokken bij de ICOMOS Sustainable Development Goals Working Group. Tijdens het boekjaar werd het nieuwe beleidsdocument van deze werkgroep gepubliceerd: 'Heritage and the Sustainable Development Goals: Policy Guidance for Heritage and Development Actors'. Ilaria heeft een significante bijdrage aan de totstandkoming van dit document

geleverd, dat ernaar streeft een beleidskader te bieden voor de mogelijke bijdrage van erfgoed aan duurzame ontwikkelingsprocessen.

In september van het boekjaar heeft ICOMOS Nederland eveneens deelgenomen aan het ICOMOS US project Underground Railroad to Freedom Network, een samenwerkingsverband met de US National Park Service. De Underground Railroad was een illegaal netwerk van smokkelroutes in de Verenigde Staten waarlangs degenen, die zich uit de slavernij wisten te bevrijden, de Zuidelijke Staten konden ontvluchten naar de Noordelijke Staten. Onderdeel van dit project is de creatie van een internationale 'Story Map' om namen, verhalen en sites te delen die verband houden met de internationale geschiedenis van zelfbevrijding. Ook ICOMOS Nederland heeft een bijdrage geleverd met voorbeelden uit de marroncultuur in Suriname. Het betreft een lopend project uitgevoerd door Jurn Buisman tezamen met Dunya Verwey (cultureel antropoloog; Museum Geelvinck).

Mede als resultaat van de geslaagde Vlaams-Nederlandse Contactdag, zijn de lijnen met onze Vlaamse collegae kort en warm. In het boekjaar zijn nadere voorbereidingen gedaan om de draad op te pakken voor ondersteunende samenwerking met het (voormalig) NC Suriname. Ook onlangs weer sprak Kathleen Ferrier, voorzitter Nationale UNESCO Commissie Nederland, haar steun hiervoor uit. Eveneens wordt gewerkt aan de versterking met de banden met onze collegae in Duitsland: tijdens het boekjaar heeft onze secretaris op verzoek van de scheidend voorzitter van ICOMOS Duitsland een keynote speech gegeven in het kader van de Welterbetag Hamburg (1 juni 2021).

Tevens hebben de toegenomen geopolitieke spanningen in Oost-Europa de aandacht van het bestuur. In het kader van de Europe Group waren wij betrokken bij de continuering van ICOMOS Belarus in Litouwen, nadat op 15 oktober van het boekjaar de NC Belarus door de Belarus overheid geliquideerd was en inmiddels een significant deel van haar leden het land hadden moeten ontvluchten. Mede in samenwerking met Europa Nostra blijft ICOMOS Internationaal het ICOMOS NC Belarus en zijn 'Heritage in Action' steunen. Recent is de wereld – en ook de ICOMOS gemeenschap – opgeschrikt door de door de Russische president georkestreerde, vijandelijke inval in Oekraïne. Terstond heeft ICOMOS Internationaal een statement van afkeuring doen uitgaan. Ons bestuur heeft dit statement onderschreven. Onze secretaris is als 'linking pin' betrokken bij gezamenlijke acties van ICOMOS Internationaal met andere organisaties, die zich inzetten voor het behoud van cultureel erfgoed in Oekraïne, waaronder Saving Ukrainian Cultural Heritage Online (SUCHO) en het Prins Claus Fonds. Hij houdt contact met ICORP (crisisteam Oekraïne), Blue Shield (waarin ons lid Jesper de Raad ons vertegenwoordigt) en tevens met onze collegae van Oekraïne, Polen en Belarus. Onlangs nam hij actief (presentatie) deel aan de ICOMOS Europe Group meeting on Ukraine (6 mei jongstleden). De in Kazan (Rusland) geplande 45^e sessie van het World Heritage Committee, gepland op 19-30 juni, werd onlangs uitgesteld.

Het bestuur zet zich actief in de band met de RCE aan te halen, met name ter zake van thema's die op het internationale terrein van ICOMOS betrekking hebben. Zo besteden wij aandacht aan de Faro Convention en de implementatie. Bovendien hebben bestuursleden al dan niet actief, of als observer, deelgenomen aan diverse onlinebijeenkomsten, georganiseerd door ICOMOS en aanverwante organisaties, zoals de ICOMOS India Annual Scientific Symposium 2011, European Landscape Convention Meeting 2021, CDCPP Meeting 2021 (Raad van Europa) enz.

- Overige

Het bestuur heeft het Reglement voor vergoedingen ge-update om daarmee onduidelijkheden uit de weg te gaan. ICOMOS Nederland vergoedt in principe de onkosten van reizen, die personen (leden van ICOMOS Nederland, maar eventueel ook anderen) op verzoek van (en dus ook met instemming van) het bestuur van ICOMOS Nederland maken. De vergoeding van onkosten/uitbetaling van de vaste vergoeding geschiedt enkel door verantwoording (bonnen/rekeningen overleggen en/of kilometeradministratie) via het bestaande declaratieformulier.

Tevens heeft het bestuur een richtlijn (checklist) aangenomen ter zake criteria voor samenwerking met potentiële partners.

Naar aanleiding van de discussie over aanpassing van de statuten tijdens de ALV in het voorgaande boekjaar, zijn de voorzitter en de secretaris bezig met de voorbereiding van een update van de statuten. Daarbij zal – naast de nieuwe richtlijnen dienaangaande vanuit ICOMOS Internationaal, de Code Cultural Governance en andere relevante codes – eveneens de uitvloeisels van de WBTR, die halverwege het boekjaar van kracht werd, worden betrokken. Daarop vooruitlopend heeft het bestuur inmiddels een bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering bij AON afgesloten.

Graag maken wij van deze gelegenheid gebruik om aandacht te vragen voor de leden, die zich actief inzetten voor de internationale gremia van ICOMOS, zoals de ISCs en de diverse werkgroepen, zowel van onze vereniging, als voor ICOMOS Internationaal en voor het werelderfgoed. Dit belangrijke werk wordt volledig belangeloos verricht. Bent u nog niet actief, maar heeft u hiervoor wel belangstelling, mailt u dan het secretariaat (secretariaat@icomos.nl) of, beter nog, vul de ledenenquête in, die u op onze website vindt.

Met dank aan onze voorzitter Charlotte van Emstede en overige bestuursleden David Koren, Carol Westrik, Arne Tiemersma en Pieter ter Keurs, en de Lezingencommissie voor hun bijdragen aan dit secretariael verslag.

Jurn Buisman – alg. secretaris
Heerde, 30 mei 2022

ICOMOS Nederland Secretariaat
Huize Kolthoorn (Museum Geelvinck)
Kamperweg 23
8181CS Heerde
tel. 0578695670